

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

6 november 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, LANDBOUW, WERKGELEGENHEID
EN TOERISME

Interpellatie van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw,
over het plattelandsbeleid
Met redenen omklede motie

Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme

Dinsdag 6 november 2001

VOORZITTER : De heer André-Emiel Bogaert

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.10 uur.*

Interpellatie van de heer Jos De Meyer tot mevrouw Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het plattelandsbeleid

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer De Meyer tot mevrouw Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw, over het plattelandsbeleid.

De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, voor het ingaan van het plattelandsprogramma nam de Vlaamse regering een beslissing inzake water-en natuurbeheersovereenkomsten. Het financiële plaatje zou worden ingepast in de begroting van Leefmilieu of eventueel als sluitpost in het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling, het PDPO. Blijkbaar echter krijgt de minister van Leefmilieu en Landbouw niet de nodige kredieten van haar collega's en moet nu gezocht worden in het PDPO naar een cofinanciering van Europa.

Dit heeft evenwel belangrijke gevolgen. Ofwel wordt een deel van de plattelandsmaatregelen ten laste genomen van de Vlaamse begroting, ofwel wordt een aantal maatregelen uitgesteld, want het totaalbedrag van de cofinanciering ligt vast. De goedkeuring van het plattelandsontwikkelingsprogramma door Europa hield meteen ook de goedkeuring in van een financiële tabel 2000-2006.

Mevrouw de minister, klopt het dat Vlaanderen in 2001 de vooropgestelde ramingen niet zal halen en er zelfs sterk onder zal blijven, zo sterk dat we beneden het plafond blijven dat door de EU werd ingesteld, en we dus met boetes geconfronteerd kunnen worden ? Welke initiatieven neemt u om dit in

de toekomst te voorkomen ? Klopt het dat u een tijdelijke opschorting overweegt van maatregelen zoals mechanische onkruidbestrijding, groenbedekking, weidevogelbeheer, perceelsrandenbeheer, enzovoort, vanaf 2002 of 2003, bij gebrek aan financiële middelen ?

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, deze interpellatie van de heer De Meyer verwondert me. Ik weet niet waar hij deze berichten vandaan haalt. Bovendien dacht ik dat het plattelandsontwikkelingsplan altijd met cofinanciering van Europa werd uitgevoerd. Dat is niet nieuw.

Het zou wellicht nuttig zijn in de commissie eens toe te lichten hoe dat plattelandsontwikkelingsplan verloopt, of het tegemoet komt aan de doelstellingen, of het in de praktijk goed verloopt, enzovoort.

De voorzitter : Minister Dua heeft het woord.

Minister Vera Dua : Mijnheer de voorzitter, collega's, artikel 39, paragraaf 3 van verordening 1750/99 over het plattelandsbeleid stelt inderdaad : 'In het geval dat de werkelijke uitgaven van een lidstaat voor een gegeven begrotingsjaar lager zijn dan 75 percent van de in lid 1 bedoelde bedragen waarvoor dus een plan werd ingediend -, worden de voor het volgende begrotingsjaar te erkennen uitgaven verminderd met een derde van het verschil tussen deze drempel en de in de loop van dat begrotingsjaar geconstateerde werkelijke uitgaven.' Dat is de geldende regel.

Deze drempel van 75 percent bedroeg voor België in het begrotingsjaar 2001 38.850.000 euro. De effectieve uitgaven, zoals ze door de bevoegde instanties op 30 september 2001 aan de Europese Commissie werden bezorgd, bedroegen 33.713.789,23 euro. Europa houdt enkel rekening

Dua

met het totaal voor geheel België, maar wij maken daar een belangrijk deel van uit. We bleven dus inderdaad onder de drempel van 75 percent.

De boete bedraagt een derde van dat verschil, en komt dus neer op ongeveer 70 miljoen frank. Dat bedrag moet gezien worden in verhouding tot het totaal van 8,8 miljard frank, dat gespreid is over een aantal jaren. Er is dus een bestraffing, maar ze blijft binnen de perken. Het gaat om een derde van 5.136.211 euro. Deze cijfers zijn nog niet definitief aangezien het Europees begrotingsjaar tot 15 oktober loopt. De uitgaven die door Vlaanderen werden verricht in de periode tussen 30 september en 15 oktober 2001 moeten dus nog in de berekening worden verwerkt. Deze bijkomende uitgaven zullen ongeveer 10 miljoen frank bedragen, zodat de boete nog een klein beetje lager zal uitvallen. Naar verluidt heeft ook de federale overheid, die op dit vlak een veel kleiner programma heeft, haar budget niet opgebruikt.

Deze achterstand in betalingen is te wijten aan verschillende factoren. Zo ligt een trage besluitvormingsprocedure mee aan de basis van het probleem. Het programmeringsdocument voor plattelandsontwikkeling in Vlaanderen werd weliswaar op 15 oktober 2000 goedgekeurd, maar voor elke maatregel moest nog een uitvoeringsbesluit worden opgemaakt en goedgekeurd. Telkens moest ook de volledige adviesprocedure worden doorlopen. Vooraleer zoiets klaar is, zijn er zes maanden voorbij; vandaar de vertraging.

Naast deze institutionele redenen, liggen ook minder tastbare redenen aan de basis van het probleem. Zo is de respons van de landbouwers op een aantal maatregelen minder dan werd verwacht, of althans minder dan door de administratie werd ingeschat. Dat is uiteraard te wijten aan het feit dat de landbouwers nog niet vertrouwd zijn met de nieuwe maatregelen. Er moet rekening worden gehouden met een overgangperiode waarin zij geleidelijk aan in het nieuwe systeem stappen. We denken dan ook dat de respons nog niet op zijn hoogtepunt is.

Het feit dat de beheersdiensten de mogelijke uitgaven voor 2001 hoger hadden ingeschat dan nu is gebleken, ligt in het verlengde van deze vaststelling, en is te wijten aan het feit dat een correcte inschatting van de respons en de kosten van nieuwe maatregelen in het geheel niet evident zijn. De diensten hebben een soort van vingeroefening gemaakt, uitgaande van een geschat percentage re-

spons. Niemand kon echter voorspellen of dat percentage wel degelijk zou worden gehaald. In de toekomst zullen we een realistischer inschatting kunnen maken.

Verder kampen we ook met een achterstand in de verwerking van de dossiers. Dat is overwegend te wijten aan een overbelasting van het beschikbare personeel. Een aantal belangrijke sleutelfiguren in de beperkte landbouwadministratie is ook bezig met de overheveling en met aanpassingen. Sommigen raken daardoor overbelast. Ze weten dat ik daarvan op de hoogte ben. We doen inspanningen om een personeelsuitbreiding te krijgen. Het dossier daarvoor werd aan minister Van Grembergen bezorgd.

Zoals reeds gesteld eindigt het Europees begrotingsjaar op 15 oktober zodat de diensten vooral tijdens de laatste weken overbelast werden met de laatste uitbetalingen. Daarenboven was er nog het probleem van de recente omschakeling naar een nieuw financieel boekhoudsysteem met de naam Vlimfin, waardoor de betalingen begin september voor een periode van vier weken werden geblokkeerd. Van het VLIF was er een grote opeenstapeling van dossiers, waarvoor ook wij aandrongen dat die goedgekeurd moesten geraken. Toen is het systeem echter vier weken buiten werking geweest. Daardoor kan de achterstand – zelfs met harder werken – niet worden opgelost.

De meeste hierboven opgesomde redenen zijn eenmalig en zijn overwegend te wijten aan de late goedkeuring en implementatie van de maatregelen. Daarbij komt dat de uitgaven voor de komende begrotingsjaren jaarlijks kunnen worden heringeschat, zodat we in de toekomst door middel van meer realistische ramingen een maximale cofinanciering zullen realiseren. Het eerste jaar is voor ons dus een soort oefening geweest. Nu zullen we in staat zijn om het beter in te schatten.

Vooraleer over te gaan tot de tweede vraag, wil ik eerst ingaan op de aanhef van de vraag. Het PDPO werd door de Vlaamse regering ingediend voor de periode 2000-2006. De Europese Commissie keurde het programma goed, inclusief de indicatieve financiële tabel, die daar een inherent deel van uitmaakt. In deze financiële tabel werden de overeenkomsten waterwingebieden – de bekende vergoedingen in de waterwingebieden – als sluitpost gebruikt omdat Vlaanderen slechts per jaar een beperkte enveloppe als cofinanciering mag gebruiken en er dus sowieso in een of andere maatregel minder of meer cofinanciering kan worden gebruikt. Er zijn echter zoveel zaken, zeker wat die beheers-

Dua

overeenkomsten betreft, dat we weten dat er geen maximale cofinanciering zal zijn. Daarvoor was onze speelruimte te beperkt. Wegens de beperkte enveloppe en wegens het feit dat bijna alle maatregelen ten voordele van boeren en tuinders – die in mijn bevoegdheid liggen – Europees gefinancierd worden, konden we een keuze maken bij het opstellen van de indicatieve financiële tabel. Ofwel nemen we het VLIF als sluitpost, ofwel de beheers-overeenkomst. Het is het een of het ander.

Bij de evaluatie eind september 2001 werd – zoals reeds gezegd – vastgesteld dat een aantal maatregelen van het PDPO op latere datum op kruissnelheid komen, terwijl bijvoorbeeld de maatregel waterwingebieden nu al veel bijval geniet bij de landbouwers. Het is dan ook niet meer dan logisch dat een nieuwe financiële tabel werd voorgesteld door het managementcomité, dat op 25 oktober jongstleden door het Comité van Toezicht – waarin de vertegenwoordigers van de Vlaamse regering zitting hebben – werd goedgekeurd. Er is dus een aanpassing gebeurd. Eerstdaags zal dit, na goedkeuring van het verslag, worden overgemaakt aan de Europese Commissie.

De operatie is enkel en alleen ingegeven om maximaal gebruik te kunnen maken van Europese cofinanciering en heeft dus geen uitstaans met de door u aangehaalde problematiek. Op die manier is het zelfs mogelijk dat we meer cofinanciering halen op voorwaarde weliswaar dat andere lidstaten hun enveloppe niet opgebruiken.

Wat is immers het systeem? Als blijkt dat een hele hoop landen hun aandeel niet opgebruiken, ontstaat als het ware een nieuwe pot, die dan opnieuw tussen de lidstaten kan worden verdeeld. Persoonlijk heb ik niet de indruk dat we daar echt op moeten rekenen. Dit zal maar in uitzonderlijke gevallen gebeuren.

Dit betekent dus evenmin dat bepaalde andere milieumaatregelen tijdelijk worden opgeschort, integendeel. Dit betekent wel dat nu alle maatregelen overeenkomstig de realiteit en proportioneel in de nieuwe tabel zijn opgenomen en dat alle maatregelen evenveel recht hebben op cofinanciering met als uiteindelijk doel de Europese enveloppe maximaal te gebruiken.

Ik vat even samen. Het klopt dat we er niet in zijn geslaagd om alles op te gebruiken. Een aantal technische mankementen liggen mee aan de basis daarvan. Ook het feit dat het zeer moeilijk is om een

goede inschatting te maken, speelt een rol. Via die gecorrigeerde tabel proberen we dat nu goed te krijgen voor Europa. Met de nodige aanpassingen denk ik dat we er volgend jaar wel in zullen slagen om dat beter in te schatten.

De voorzitter : De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw uitgebreid technisch antwoord. De collega's die goed geluisterd hebben, zullen het met mij eens zijn dat deze vraag hier inderdaad op haar plaats was. De informatie die ik gebruikte, was bijzonder nuttig om op een aantal risico's te wijzen. We worden hier geconfronteerd met een sanctie van 60 of 70 miljoen frank. Elke frank die we op dit vlak moeten betalen, is een frank te veel.

Ik heb er vroeger in deze commissie al op gewezen dat op dit ogenblik het plattelandsbeleid door deze Vlaamse regering eigenlijk stiefmoederlijk wordt behandeld. Binnen de regering moet het duidelijk worden dat één minister hiervoor de volle verantwoordelijkheid draagt en hiervoor ook de nodige middelen ter beschikking krijgt van haar collega's. Er is immers duidelijk een probleem. Er zijn duidelijke bevoegdheden vereist. Er moeten ook de nodige middelen komen. Eén minister moet de volledige verantwoordelijkheid krijgen vanuit een zeer duidelijke visie.

Ik zit ook nog altijd met de volgende vraag. Hoofdstuk negen zou nog worden ingevuld. Op het moment dat u het programma hebt ingediend, was dat nog niet het geval. Dit zou zeker binnen het jaar gebeuren. Bij mijn weten is dat echter nog altijd niet gebeurd, hoewel de VLM die opdracht heeft gekregen. Daar is toch geen groot personeelstekort. Als ik de ALT vergelijk met de VLM, dan gaat het over vijf keer zoveel personeel.

Ik heb ook gemerkt dat we enkele weken geleden een bijzonder interessante nota te onzer beschikking hebben gekregen over duurzame landbouw. Die nota was opgesteld door twee professoren en door een aantal mensen van de ALT. We hebben daarover een zinvolle discussie gehad. Ik vind het bijzonder jammer dat we dit gesprek nog niet hebben gehad over het plattelandsbeleid. Professor De Rynck was toch aangesproken om dit samen met de VLM uit te werken. Ik vind het bijzonder jammer dat we hier nog geen debat over hebben kunnen voeren omdat die nota er nog niet is.

Tot besluit van mijn interpellatie kondig ik een motie aan.

Minister Vera Dua : Er is wel al een nota. Professor De Rynck heeft inderdaad een soort huiswerk gedaan.

De heer Jos De Meyer : Die nota is nog niet ter beschikking gesteld van het parlement. Ik wil dan ook vragen dat dit zo snel mogelijk gebeurt.

Minister Vera Dua : Mijnheer De Meyer, die nota-De Rynck is uiteraard niet mijn nota. Het is immers niet vanzelfsprekend dat men bepaalde nota's zomaar kan indienen in Europa. Dit bedoel ik uiteraard niet in negatieve zin. Het is zeker en vast een ongelooflijk boeiende nota. Professor De Rynck gaat vrij ver in wat voor hem plattelandsbeleid is. Ik moet het echter wel nog kunnen implementeren.

Een plattelandsbeleid kan men zo ruim of zo eng opvatten als men maar wil. Hij ziet het zeer breed. Dat is trouwens ook de juiste manier van werken. Het betekent echter dat het niet alleen over mijn bevoegdheden gaat, maar ook over de bevoegdheden van de volledige Vlaamse regering. We moeten daar dus op een andere manier mee omgaan. We moeten ervoor zorgen dat er op regeringsniveau een soort plattelandsbeleid wordt ontwikkeld dat door iedereen wordt gesteund. Een aantal zeer belangrijke bevoegdheden zitten immers bij andere ministers.

We hebben nu de volgende afspraak gemaakt. Er is een persoon bij de VLM die normalerwijze het plattelandsbeleid 'trekt'. Dat is geen gemakkelijke opdracht. Als men met de landbouwsector brainstormt over duurzame landbouw is het gemakkelijker om een nota Duurzame Landbouw op papier te zetten. Ik besef dat dit voor het plattelandsbeleid niet zo gemakkelijk is. We hebben nu de afspraak dat er sowieso in de eerste helft van 2002 een tekst moet liggen waarop verder kan worden gewerkt. Die tekst moet een uitgangspunt vormen voor het beleid. Vanaf dan zullen de provincies immers mee ingeschakeld worden in het realiseren van het plattelandsbeleid. Dat is zo trouwens ook vastgelegd in verschillende Europese programma's. Ik moet u dus gelijk geven dat het spijtig is dat die nota er nog niet is.

De voorzitter : Is het in de huidige stand van zaken mogelijk en nuttig dat de leden van de commissie de tekst van professor De Rynck krijgen ?

De heer André Denys : Mijnheer de voorzitter, ik ben daar persoonlijk geen voorstander van. Ik hou er niet van dat het parlement academische discussies voert. Ik wil een politieke tekst. Ik wil een

tekst die gedragen wordt door de minister. Daarover moeten we discussiëren.

De voorzitter : U vraagt dus naar een nota die er nog niet is ?

De heer André Denys : Ik deel de mening van de heer De Meyer dat het zo vlug mogelijk moet gebeuren, maar we hoeven geen academische discussies voeren. We zijn een politieke instelling.

De voorzitter : De minister zal zo vlug mogelijk met de nota komen, zodat we daar een politieke discussie over kunnen voeren. Is iedereen het daarmee eens ? (*Instemming*)

Mevrouw Gardeyn heeft het woord.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever : Mevrouw de minister, u hebt de namen VLIF en Vlimfin laten vallen. Ik heb aan den lijve ondervonden dat die VLIF-dossiers blijven liggen. Dat komt inderdaad niet door uw administratie, maar door het bijkomend boekhoudkundig onderzoek. Ik betreur dat. Mijn zoon heeft vorig jaar een bedrijf overgenomen, maar we hebben nog steeds niets ontvangen. Het is zo al moeilijk genoeg om zulke beslissingen te nemen. Dat we niet weten of er iets van komt of niet, maakt het nog erger.

Minister Vera Dua : Het vervelende is dat we zelf de VLIF-reglementering hebben gewijzigd om het sneller te laten gaan. Vroeger bleven de dossiers immers soms twee tot drie jaar liggen bij de bank. Nu is ons weer een nieuwe informatisering opgedrongen door Financiën. We hebben echter de verzekering gekregen dat het sneller zal gaan, nu het systeem weer in werking is. En inderdaad komen er heel wat dossiers binnen.

Anderzijds moet de administratie zich ook aanpassen. De reglementering is veranderd, en dat brengt altijd een overgangperiode met zich mee. We moeten daarmee leren omgaan, interpretatiemoeilijkheden overwinnen, enzovoort. Ik werp dus zeker geen steen naar de administratie. Het is een samenloop van omstandigheden, en we moeten ons er doorheen slaan.

De voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de heer Denys heeft een delicaat punt aangeraakt. Zijn consequent en principieel standpunt is dat documenten die door de commissie worden behandeld, gedragen worden door de minister. Kan het document

Laverge

over de duurzame landbouw beschouwd worden als gedragen door de minister ?

Minister Vera Dua : Mijnheer Laverge, ik heb destijds gezegd dat ik de tekst steun als een discussietekst waarover een maatschappelijk debat moet worden aangegaan. Op basis van die tekst kunnen we praten. Dat betekent niet dat het mijn tekst is. Ik heb hem niet geschreven, en ik vind dat hij op basis van het debat nog gewijzigd mag worden.

De heer Jacques Laverge : Dat gaat ook op voor de tekst van professor De Rynck.

Minister Vera Dua : Neen, er is een belangrijk nuanceverschil.

De voorzitter : Dit is een ietwat sibillijnse discussie over de waarde van een document. Ofwel stuurt de regering naar de commissie een document dat haar standpunt weergeeft, ofwel stuurt ze een document als discussietekst. Dat is een groot verschil. De heer Denys vraagt dat alles wat we op ons bord krijgen, het standpunt van de regering verwoordt, zodat we er een politieke discussie over kunnen houden. Zo krijgen we echter niet veel nota's.

De heer Jacques Laverge : Toch wel, de tekst over duurzame landbouw was er zo een.

De voorzitter : Neen, ook dat was een discussietekst.

De heer Jacques Laverge : Er is toch geen enkele reden om het document van professor De Rynck in het debat te brengen, als het niet gedragen wordt door de regering ? (*Opmerkingen*)

We willen alleen inhoudelijke duidelijkheid.

De heer André Denys : Het is niet omdat er een politieke tekst komt, dat er geen maatschappelijke discussie meer mogelijk is. Een tekst van de regering kan ruimte laten voor een debat, en openstaan voor aanpassingen. Zo'n tekst hoeft niet te nemen of te laten te zijn.

We hebben dezelfde discussie gevoerd over de mobiliteitsnota. De regering noemde het een onder-

steuningsdossier van de administratie, maar geen tekst van de regering. Hij zou een kapstok vormen voor het maatschappelijk debat. Ik ben niet voor academische studies waarvan de regering zelf zegt dat het geen ondersteuningsdossiers zijn. Een bespreking van zo'n tekst is naar mijn oordeel niet relevant voor het parlement of voor de politiek. Wel kan de regering een studie van de administratie of van professoren gebruiken als een kapstok voor een open debat. Ik maak dus een onderscheid tussen een tekst van professor De Rynck waar de regering niet achter staat, en een tekst – zoals die over duurzame landbouw – die de regering wel als kapstok voor een discussie wil gebruiken.

De voorzitter : Dat neemt niet weg dat het document later deel kan uitmaken van een dossier.

De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer : Mijnheer de voorzitter, ik heb er geen moeite mee dat die nota ons als academische tekst ter beschikking wordt gesteld.

De voorzitter : We hebben zonet afgesproken dat de minister zo vlug mogelijk met haar politiek onderbouwde nota komt, en dat we daarover discussiëren. De tekst van professor De Rynck kan evenwel deel uitmaken van het dossier.

De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik kom graag nog even terug op de overname van een landbouwbedrijf door de zoon van mevrouw Gardeyn. Mevrouw de minister, u vroeg wat geduld te oefenen, omdat de administratie de regels nog moet interpreteren, enzovoort.

Ik hoop dat die interpretatie niet eng, maar juist zo ruim mogelijk zal zijn. Onze jonge landbouwers hebben het moeilijk. Uiteraard moeten ze zich aanpassen aan duurzame landbouw en aan alle economische, ecologische en andere waarden die we ondersteunen. Ik sta daar ten volle achter, maar we moeten er rekening mee houden dat ze het niet gemakkelijk hebben. We moeten daar op een gulle, brede manier mee omgaan, en tot een ruime interpretatie van de regels komen.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heer De Meyer werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 14.37 uur.*
